

Σημείωμα

Θέμα: Επιτροπή προώθησης της διαδικασίας επικύρωσης του Ευρωπαϊκού Συντάγματος

(α) Σύνοψη της Επιτροπής

1. Υπάρχουν αρκετά πρότυπα για τη συγκρότηση μιας τέτοιας Επιτροπής, όπως π.χ.:

(α) να συγκροτείται από υψηλούς εκπροσώπους όλων των (25) κρατών-μελών. Μια τέτοια Επιτροπή θα ήταν εξαιρετικά δυσκίνητη και μάλλον αναποτελεσματική. (Θα αποτελούσε ένα είδος απομίμησης της Διακυβερνητικής Διάσκεψης με όλες τις δυσλειτουργίες που παρατηρούνται στους κόλπους της). Επιτροπή με περιορισμένη συμμετοχή κρατών-μελών δεν έγινε ποτέ στο παρελθόν αποδεκτή. Δεν έχει, επομένως, πιθανότητες να γίνει αποδεκτή ούτε και τώρα.

(β) Επιτροπή ανεξαρτήτων/υψηλών* προσωπικοτήτων. Είναι το πρότυπο που έχει χρησιμοποιηθεί στο πρόσφατο και αλώτερο παρελθόν (Επιτροπές Kok, Lamfalussy, Επιτροπή Delors για ONE, Επιτροπή Simons για θεσμικές συνέπειες διεύρυνσης, κ.λπ.). Στις επιτροπές αυτές συμπράττει συνήθως και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Commission). Οι προσωπικότητες επιλέγονται από τον οριζόμενο Πρόεδρό της σε άτυπη διαβούλευση με ορισμένες κυβερνήσεις των

* Ο όρος «ανεξάρτητων» δεν ταιριάζει απόλυτα για την Επιτροπή αυτή αφού αποβλέπει στην προώθηση του συγκεκριμένου στόχου της επικύρωσης του Συντάγματος και όχι στην σύνταξη αντικειμενικής έκθεσης ή κάτι παρεμφερές.

κρατών-μελών καθώς και την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο λαμβάνοντας υπόψη το έργο που έχει να επιτελέσει.

2. Για τη συγκεκριμένη Επιτροπή («Επιτροπή προώθησης επικύρωσης Συντάγματος»), φαίνεται ότι το ενδεδειγμένο πρότυπο είναι κατ' αρχάς αυτό των ανεξάρτητων/υψηλών προσωπικοτήτων ευδιάκριτου φιλο-ενοποιητικού προσανατολισμού λαμβάνοντας υπόψη, όμως, στη σύνθεσή της, ορισμένες ιδιορρυθμίες και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που θα έχει η εν λόγω Επιτροπή, αφού θα είναι η πρώτη Επιτροπή που «θα απευθύνεται» όχι κυρίως στις κυβερνήσεις των κρατών-μελών αλλά στα κοινοβούλια ή στο εκλογικό σώμα και την ευρύτερη κοινωνία (mass media, κ.λπ.). Έργο ιδιαίτερα δύσκολο.

Επομένως, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να συμφωνήσει ότι ορίζει τον Πρόεδρο της Επιτροπής, η συγκρότηση της οποίας θα αποτελείται από προσωπικότητες που θα επιλεγούν από τον ίδιο. Στη διαδικασία της επιλογής θα ληφθούν υπόψη ορισμένες προϋποθέσεις (δημογραφικά κριτήρια, μικρές-μεγάλες χώρες, παλαιές-νέες, κ.λπ.). Ατύπως οι προσωπικότητες θα πρέπει να έχουν την υποστήριξη των κυβερνήσεων και ενδεχομένως και των εθνικών Κοινοβουλίων.

3. Η Επιτροπή θα πρέπει να είναι ολιγομελής (οκταμελής) και να συγκροτείται από:
 - (i) Ανεξάρτητες/υψηλές προσωπικότητες από τις χώρες-μέλη (Βρετανία, Γαλλία, Πολωνία, Δανία, επόμενη προεδρία/Ολλανδία, Σλοβενία/Βαλτική χώρα, Τσεχία/Ουγγαρία). Σκόπιμο είναι οι προσωπικότητες αυτές να προέρχονται από ευρύτερο πολιτικο-κοινωνικό φάσμα, (εργατικές ενώσεις, κ.λπ.)
 - (ii) τους επικεφαλής των δύο μεγάλων Ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων/PPE, PSE (Pottering, Rasmussen) ή εκπροσώπους τους καθώς και ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Commission).

(β) Εντολή Επιτροπής

4. Η εντολή (mandate) της Επιτροπής θα πρέπει να καθοριστεί, σε συνοπτικούς όρους (terms of reference), από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Χωρίς τέτοια εντολή, θα συναντήσει προβλήματα στο έργο της. Σε γενικές γραμμές, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα πρέπει να συμπεριλάβει στα Συμπεράσματά του παράγραφο που να λέει πάνω-κάτω:

“A Committee of independent/high personalities chaired by ... will assist member states, coordinate and monitor their efforts for the early ratification of the draft Constitutional Treaty in accordance with their Constitutional provisions. To this end, the Committee may take all necessary initiatives in cooperation with the member states. Member states will provide all necessary facilities and support to the Committee in order to fulfill its task.

The Chairman of the Committee will report to the European Council on progress in the ratification process.

The Committee will be assisted by the General Secretariat of the Council of the European Union.”

5. Ανεξάρτητα από την «εντολή», στην πράξη αποστολή της Επιτροπής θα είναι να ασκήσει «τη μέγιστη διακριτική πίεση» πάνω στις κυβερνήσεις των κρατών-μελών για τη γρήγορη επικύρωση του Συντάγματος. Στην προσπάθεια αυτή, η παρακολούθηση (monitoring) της επικυρωτικής διαδικασίας και η αναφορά στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (με εντοπισμό ενδεχόμενων προβλημάτων) μπορεί να παίξει καταλυτικό ρόλο (peer pressure).

(γ) Η γενική προσέγγιση της Επιτροπής

6. Ωστόσο, η διαδικασία εκπλήρωσης της «εντολής» από την Επιτροπή παρουσιάζει ιδιαιτερότητες που, εκ των πραγμάτων, την καθιστούν δύσκολη. Με το έργο της, η Επιτροπή θα εμφανίζεται ως να παρεμβαίνει σε συνταγματικές διαδικασίες που θεωρούνται αποκλειστικό προνόμιο των κρατών-μελών. Είναι συνεπώς σχεδόν βέβαιο ότι θα προκαλέσει αντιδράσεις από Ευρωσκεπτικιστικούς κύκλους.
7. Προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι αντιδράσεις αυτές, η Επιτροπή θα πρέπει «να μεταφράσει» την εντολή της σε προσέγγιση που να αποβλέπει στο:
 - να εξηγήσει γιατί το Σύνταγμα ενισχύει το ρόλο του πολίτη στην Ένωση (και όχι των κυβερνήσεων ή γραφειοκρατών) καθώς, μεταξύ άλλων, διευρύνει τις δυνατότητες κατανόησης της Ένωσης από τους πολίτες (απλοποίηση, ενοποίηση συνθηκών και διαδικασιών, κ.λπ.). Το Σύνταγμα αποτελεί το σημαντικότερο βήμα προς τη «δημοκρατική Ευρώπη των πολιτών»,
 - να παρουσιάσει τους λόγους για τους οποίους το Σύνταγμα είναι απολύτως αναγκαίο για την αποτελεσματική λειτουργία της διευρυμένης Ένωσης ως θεσμού επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων διαχείρισης κρίσεων σε παγκόσμια κλίμακα.
8. Το motto, επομένως, θα μπορούσε να είναι:

«Σύνταγμα για μια δημοκρατική Ευρώπη των πολιτών»

(δ) Οι δραστηριότητες της Επιτροπής

9. Στις συγκεκριμένες δραστηριότητες της Επιτροπής μπορεί να συμπεριληφθούν:

- τακτικές συναντήσεις με τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών (για τον καθορισμό του χρονοδιαγράμματος επικύρωσης) και καταγραφής της προόδου στην επικυρωτική διαδικασία,
- οργάνωση ανοιχτών συζητήσεων (debates) ή ακροάσεων (hearings) ανάλογα με την περίπτωση κάθε χώρας,
- συναντήσεις με κρίσιμους κοινωνικούς φορείς για την εξήγηση του Συντάγματος (ή σε κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους, ανάλογα με την περίπτωση),
- πιθανή έκδοση ενός συνοπτικού ενημερωτικού κειμένου (φυλλαδίου) για τους πολίτες, και
- επεξεργασία ιδεών για τη στρατηγική που θα πρέπει να ακολουθηθεί εάν κάποια (ή κάποιες) χώρες-μέλη δεν επικυρώσουν το Σύνταγμα λαμβάνοντας υπόψη και τη Δήλωση που είναι προσαρτημένη στο σχέδιο Συντάγματος ότι, στην περίπτωση αυτή, το θέμα θα έλθει προς εξέταση στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.